

نگاهی به ششمین جشنواره تلویزیونی مستند

جشنواره؛فرصت دیده‌شدن جوانان

زینب علی‌پورطهرانی گروه رسانه

ششمین جشنواره تلویزیونی مستند، روز گذشته به کار خود پایان داد. جشنواره‌ای که از سال ۱۳۹۶ به همت شبکه مستند و با شعار «روایت حقیقت در قاب واقعیت» آغاز به کار کرد وابین روزها به خوان ششم رسیده است. این جشنواره فرصت خوبی برای

مستندسازان جوان است و همه‌ساله با هدف تعامل بیشتر با مخاطبان شبکه و شناسایی و جذب استعداد های این حوزه برگزار می شود. یکی از اهداف مهم برگزاری این جشنواره شناسایی و حمایت‌از مستندسازان جوان، مستعد و متعهدی است که تاکنون کمتر بستر مناسبی برای ظهور استعداد خود داشتند و حال با برگزاری این جشنواره توانسته‌اند تعامل خوبی با شبکه مستند و مخاطبانش برقرار کنند و آثارشان را در این شبکه ارائه کرده و توانایی خود را به گونه‌ای محک بزنند.

هدف دیگر برگزاری این جشنواره ارتقای کیفی آثار مستندی

است که از شبکه مستند تولید و پخش می شوند. مخاطبان و

صاحب نظران با آرای خود توانسته‌اند به ارتقای کیفیت این آثار

کمک کرده و این انگیزه را نیز برای مستندسازان ایجاد کنند

که در تولید آثار خود دقت و حساسیت لازم را داشته باشند و

بدانند که اثرشان در یک جشنواره مردمی و حرفه‌ای مورد

فضاوت قرار می‌گیرد.

هدف دیگری که در لایه‌های پنهان این جشنواره قرار دارد، برداشتن موانع تولید و توزیع فیلم مستند است. بسیاری از مستندسازان از موانعی که بر سر راه تولید و پخش آثار خود دارند، گلگه‌مند هستند. از این رو این جشنواره می‌تواند فرصت خوبی برای آنان باشد.

نکته دیگر این‌که همه‌ساله در کنار برگزاری این جشنواره و فضاوت آثار، بزرگداشت‌هایی نیز برای پیشگويان عرصه مستند وجود دارد که می‌توانند نقطه مثبتی برای این جشنواره باشد. یادآوری تلاش افرادی که سال‌ها عمر خود را وقف این کار کرده و در تاریخ فرهنگی این کشور آثاری را به یادگار گذاشته‌اند.

یکی از مهم‌ترین نکاتی که در این جشنواره لحاظ شده، تقسیم‌بندی‌هایی است که انجام شده است، چراکه تنها فیلم‌های مستند در این جشنواره مورد ارزیابی داوران قرار نگرفته بلکه در بخش مستندنگاری و عکس هم این فرصت برای فعالان و علاقه‌مندان به این حوزه‌ها وجود داشته است. از این رو افراد بسیاری می‌توانند در این رقابت شرکت کرده و خود را محک بزنند.

در نهایت برگزاری این جشنواره باعث شده بستر مناسبی برای مستندسازان جوان ایجاد شود و از این طریق هم فرصتی برای شناساندن خود و آثارشان به مخاطبان و صاحب نظران پیدا کنند و هم بتوانند توانایی و استعداد خود را محک زده و بی به نقاط ضعف و قوت آثار خود بپزند.

ضمن این‌که پدیده‌ای چون جشنواره تلویزیونی مستند خروجی‌هایی نیز دارد که در آینده اتفاقات خوبی را برای عرصه مستند رقم خواهد زد.

رضا رویگری حال این روزهایش را خوب توصیف می‌کند و می‌گوید که بیشتر اوقات فراغتش با تلویزیون سپری می‌شود.

این هنرمند پیشکسوت پس از گذراندن روزهای پرحاشیه، حالا روزهای نسبتاً آرامی را پشت سر می‌گذارد. رویگری در گفت‌وگویی می‌گوید: همچنان مشغول استراحت هستم. یک‌سری از دوستان که همیشه به من لطف دارند و کنارم هستند اما دوستان سینمایی و تلویزیونی گویا دیگر ما را از یاد

تا آخر عمرم توانایی کار کردن دارم

نوشین مجلسی گروه رسانه

جشنواره تلویزیونی مستند با برگزاری شش دوره، دیگر به عنوان فضایی موثر و تعیین‌کننده در حوزه مستندسازی و معرفی استعدادهای تازه شناخته می‌شود. این رویداد بستری گسترده برای دیده شدن آثار مستند را فراهم می‌کند و همچنین به شاخه‌های کمتر توجه شده در حیطه مستند همچون عکس، نگارش و... توجه دارد. خرداد امسال بود که ششمین جشنواره تلویزیونی مستند به دبیری محسن یزدی آغاز به کار کرد. فیلم مستند «کوتاه، نیمه‌بلند و بلند» مجموعه مستند، عکس مستند (تک‌عکس و مجموعه عکس) و مستندنگاری از جمله بخش‌های اصلی این جشنواره بود که روز گذشته به کار خود پایان داد. جشنواره امسال با تغییراتی نسبت به سال‌های گذشته همراه بود. مثلاً برای نخستین‌بار در طول حیات خود «مجموعه مستند»ها را نیز در رقابت جای داد و همچنین اختتامیه آن برخلاف سال گذشته در شهری جز تهران، یعنی عسلویه برگزار شد. پس از پایان نمایش ۷۳ مستند راه یافته به بخش مسابقه، مراسم اختتامیه این دوره از جشنواره جمعه ۱۸ آذر ۱۴۰۱ با حضور پیمان جبلی رئیس سازمان صداوسیما، محسن برمهانی معاون سیما، محسن یزدی مدیر شبکه مستند و دبیر ششمین جشنواره تلویزیونی مستند، مجتبی رشایی معاون منابع مالی و سرمایه انسانی، سید باقر حاجی سید رضی رئیس مرکز تولید و فنی معاونت سیما، تعدادی از مدیران، مستندسازان و اهالی رسانه در سالن همایش‌های خلیج فارس بندر عسلویه برگزار شد. در این مراسم، برگزارندگان بخش‌های مختلف معرفی و تجلیل شدند. همچنین در بخشی از این مراسم که بخش‌های متنوعی داشت، آیین بزرگداشت زنده‌یاد نادر طالب‌زاده (مستندساز) و همچنین نکوداشت مهدی خلیلی (مجری و راوی مستندهای گردشگری تلویزیون) برگزار شد.

اختتامیه ششمین جشنواره تلویزیونی مستند با پاسداشت یادی از مرحوم نادر طالب‌زاده، مستندساز و پخش‌فیلمی از خاطرات او در حوزه ساخت مستند آغاز شد. این مراسم به نادر طالب‌زاده و کسانی تقدیم شد که در راه نمایان کردن حقیقت، جان شان را از دست داده‌اند.

رئیس سازمان صداوسیما:

درهای صدا وسیما را به روی مستندسازان باز می‌کنیم

پیمان جبلی، رئیس سازمان صداوسیما در این مراسم گفت: نفس برگزاری این جشنواره در عسلویه قطب تولید گاز طبیعی در ایران که قلب تولید انرژی در منطقه و کشور است، یک نشان و علامت برای ما اهالی رسانه و مستندسازان است. اگر ما از داستان‌های جذابی که در صنعت نفت و گاز در جریان است، باخبر شویم و بتوانیم هنرمندانه آنها را به مردم و فراتر از مرزها معرفی کنیم، گام بلندی را برای امیدآفرینی برداشته‌ایم.

وی ادامه داد: اگر شخصیت‌ها را بتوان درست تشخیص داد به نظرم یک اقیانوس بیکران از موضوعات جذاب خواهیم داشت تا امید را در جامعه تقویت کنیم. این صنعت پر افتخار در سخت‌ترین دوران تحریم‌های ظالمانه به دست جوانان برومند همین کشور ساخته شده و پیشرفت کرده تا امروز به نقطه افتخار برسد.

جبلی تصریح کرد: ما در یک پیچ بزرگ تاریخی به سر می‌بریم. ملت ما علی‌رغم چالش‌ها به‌عنوان یک نمونه موفق از پیشرفت است که با التزام به آرمان‌ها و مبانی مردم‌سالاری حرکت می‌کند. دشمنان نخواهند گذاشت ما با امید به آینده، پیش برویم، تمام تلاش‌شان را می‌کنند و هر روز در یک شکل و قالب، وظیفه ما این است که امید نسبت به حال و آینده را تقویت کنیم و باید راوی پیشرفت و اقتدار کشور باشیم. رئیس سازمان صداوسیما عنوان کرد: ملت ما حق دارند مطلع باشند فرزندان‌شان چه افتخاراتی در عرصه‌های مختلف آفریده‌اند. در دوسه ماه اخیر شاهد برخی از این افتخار آفرینی‌ها بوده‌ایم. جبلی گفت: نباید از پیشرفت‌ها و افتخارات به آسانی عبور کنیم. این افتخارات امانتی بر گردن ماست تا آن را به گوش مردم برسانیم. دانشگاهیان ما باید نسبت به این دستاوردها مطلع باشند تا به آینده امیدوار شوند و برای آن تلاش کنند. در جهاد امیدآفرینی و جهاد تبیین وظیفه سنگینی به عهده ما به‌خصوص هنرمندان حوزه مستند است.

وی تأکید کرد: تلویزیون و شبکه مستند، خانه شما مستندسازان است. من یکی از سرگرمی‌هایم، همین جشنواره و تماشای آن است. مقید بودم که هرشب چند مستند را ببینم. درهای سازمان صداوسیما را روی شما می‌گشاییم و باید بگویم خانه شماس و رسانه‌ای، مال شماست. امیدواریم از این تزییون بتوانید به‌خوبی استفاده کنید. امیدوارم در جشنواره بعدی، با یک جهش در تولید مستند با حمایت و کمکی که از رسانه‌ملی می‌دهیم، مواجه شویم و در خدمت شما باشیم.

عسلویه پر است از سوزه مستند

محسن برمهانی، معاون سیمای رسانه‌ملی از سخنرانان دیگر مراسم بود. وی در

برده‌اند؛ حتی تماس تلفنی که ساده‌ترین راه احوالپرسی است هم انجام نمی‌دهند. او درباره اوضاع جسمی‌اش هم افزود: خدا را شکر تا حدودی می‌توانم راه بروم و در کل خیلی بهتر از گذشته‌ام اما پاهایم خیلی یاری نمی‌کند. گاهی برخی دوستانم لطف می‌کنند و مرا بیرون می‌برند و اوقات فراغتم بالاخره می‌گذرد اما اغلب تلویزیون تماشای می‌کنم و گاهی هم اگر کتاب به درد بخوری اطرافم باشد، مطالعه می‌کنم. رویگری سپس

در پاسخ به این‌که آیا توانایی رفتن مقابل دوربین را دارید؟ می‌گوید: من تا زمانی که صورت و جسمانم کار کند می‌توانم مقابل دوربین بروم اما پاهایم خیلی یاری نمی‌کنند؛ با این حال تا آخر عمرم توانایی کار کردن دارم و دلم می‌خواهد برای مردم کشور خدمت کنم و همان رضا رویگری گذشته باشم. اتفاقاً اخیراً یک فیلم سینمایی به من پیشنهاد شده و شاید اگر خدا بخواهد به اصفهان بروم و آن را کار کنم.

نگاهی به اختتامیه ششمین جشنواره تلویزیونی مستند

برگ‌های زرین برای راویان واقعیت

رئیس سازمان صدا و سیما: تلویزیون، خانه مستندسازان است

صحبت‌های خود عنوان کرد: این جشنواره پرمخاطب‌ترین جشنواره ایران و شاید یکی از پرمخاطب‌ترین جشنواره‌های جهان است، چون از تلویزیون پخش می‌شود. وی افزود: با ارزش‌ترین دستاورد برای مستندساز، پیدا کردن شخصیت است. در این صورت می‌تواند تا حد زیادی مطمئن باشد یک اثر خوب خلق کرده است. چند ساعتی که امروز اینجا بودیم، نشان داد اتفاقی که در این منطقه می‌افتد، سراسر شخصیت و مثل رزقی است که می‌تواند در دامن مستندسازان قرار گیرد. بسیاری از شخصیت‌ها و ماجراها در این منطقه می‌تواند دستمایه مستند شود. برمهانی ادامه داد: در آستانه برگزاری جشنواره مستند حقیقت هستیم و ان‌شاء... بسیاری از دوستان را در آن جمع خواهیم دید. تفاوتی که درباره این جشنواره و دیگر جشنواره‌های مستند وجود دارد، این است که چون برای تلویزیون ساخته می‌شود باید برای عموم مخاطبان، جذابیت را بیشتر در نظر بگیرد. وقتی مستند تلویزیونی می‌سازیم، معنی‌اش این نیست که کارمان هنری نباشد ولی سعی کنیم برای مخاطب فیلم بسازیم و از پلان‌های طولانی که ممکن است مخاطب پس بزند، استفاده نکنیم. تئرسیم از این‌که مستندمان نریش و مونولوگ داشته باشد. به هر حال وقتی با مخاطب تلویزیون صحبت می‌کنیم باید بحث جذابیت را در نظر داشته باشیم.

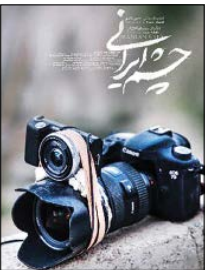
معجزه مستند را درک نکردیم

محسن یزدی، مدیر شبکه مستند نیز از دیگر سخنرانان مراسم بود. او عنوان کرد: اختتامیه امسال به این دلیل در عسلویه برگزار شده تا یک‌بار دیگر به خودمان تأکید کنیم اگر هنر و صنعت پیوند درست و

کیفی داشته باشند، هم در صنعت اتفاق درستی می‌افتد و هم در هنر. وی تأکید کرد: به نظر می‌رسد همه ما باید روی کیفیت ارتباط کار کنیم. در کشور با وجود همه مشکلات، اتفاق‌های بزرگی در حال وقوع است. روندهایی که وجود دارد شاید در این مسیر کافی نباشد. باید روندها به روز شود. در دوره‌ای که همه چیز به‌سرعت تغییر می‌کند، حواس‌مان گاهی به برخی چیزها نیست و نگاه سنتی باعث شده با وجود هزینه‌ای که می‌شود، اتفاقی که باید برای کشور بیفتد و مردم ببینند هنوز رخ نداده است. کاش همه یک‌بار دیگر آستین بالا بزنیم و موانع این مسیر را کنار بگذاریم. یزدی گفت: قالب مستند، قالب شناخته شده‌ای در بیان است. شاید هنوز معجزه مستند را درک نکرده‌ایم که معجزه بزرگی در برخی موضوعات است. امیدواریم بتوانیم از مستند برای نشان دادن پیشرفت کشور بیشتر استفاده کنیم.

«چشم ایرانی»

آقای عکاس

مستند «چشم ایرانی» روایت سختی‌های کار یک عکاس است. عکاسی که در بسیاری از نقاط، تنها روایتگر ایرانی، جنگ بوده است. این مستند شامل شش سفر به سوریه و چهار سفر به عراق است که توسط حسن قان‌دی از سال ۹۲ انجام شده است. هدف مستند، روایتی واقع‌بینانه از فعالیت یک عکاس در برخی مناطق جنگی است. قان‌دی خودش پیش از این گفته بود که در برخی مواقع به این فکر می‌کرده که از موقعیت‌هایش فیلمبرداری کند. امکانات محدودی داشت و استرس در شرایط جنگی هم بالا بود اما در نهایت فیلم‌ها را گرفت تا شروعی برای مستند چشم ایرانی باشد. او دوربین فیلمبرداری را با امکانات محدودی مثل چسب زخم، روی دوربین عکاسی سوار کرد تا ویدئوی شرایط سخت عکاسی راه هم ثبت کند. کارگردان این اثر ساسان فلاح‌فر، مشاور کارگردان پوریانجفی و تصویرپردازان احمد خلیل اول و بهنام احمد خانی است. این مستند پیش از این اولین جایزه ویژه سرباز وطن که یادبود سردار قاسم سلیمانی است را در جشنواره سینما حقیقت از آن خود کرده بود. حسن قان‌دی، عکاس با سابقه خبری است که در جریان بحران‌های سوریه و عراق حضور فعالی داشته است. این مستند تندیس جشنواره در بخش جوایز تخصصی برای تدوین‌را از آن خود کرده است.

ویژه

زندگی فعال محیط زیست در قاب جادویی

مستند «احتضار» به کارگردانی حجت طاهری یکی از فیلم‌های حاضر در ششمین جشنواره تلویزیونی مستند است که توشیح گوی رقابت را از میان نامزدها برپاید و برگزیده شود. مستند احتضار برشی از زندگی یک فعال محیط‌زیستی است که در کنار نگهداری از پدرش، به حوزه علاقه‌مندی‌اش یعنی حفظ و نگهداری جنگل‌های بلوط نیز می‌پردازد. محمود یزدان پور شخصیت اصلی این فیلم است که دوربین با او همراه شده و ماجرای قطع درختان بلوط را مخاطبان می‌بینند. قطع درختان بلوط چندین منشأ دارد: اصلی‌ترین بحث، قاچاق چوب است، هرچند در مکان‌هایی که گازرسانی نشده و نفت کمی در دسترس‌شان است، مردم از چوب‌ها برای گرمایش نیز استفاده می‌کنند. منشأ دیگر قطع درختان بلوط برای تهیه ذغال است که در این مستند بدان پرداخته شده است. این روزها ذغال تبدیل به کالایی پرمصرف شده و در همه جا مصرف می‌شود. وقتی این کالا بازار خرید و فروش دارد، عده‌ای تلاش می‌کنند تا با قطع این درختان به سودهای هنگفت برسند.

چشم‌انتظاری

برای بازگشت فلامینگوها

مستند «بازگشت فلامینگوها» به کارگردانی محمدجواد آرمان‌مهر و سیدحسین آزادی تهیه‌کنندگی محمدجواد آرمان‌مهر توانست در ششمین دوره از جشنواره مستند، تندیس بخش‌های مستند نیمه‌بلند، بهترین فیلم مستند و جوایز تخصصی را از آن خود کند. این مستند به بررسی تلاش‌های مدافعان محیط‌زیست برای فراهم کردن زیستگاه فلامینگوهای مهاجر از مدیترانه به تالاب‌های طبیعی فرانسه پرداخته می‌شود. فلامینگوها بر اساس غریزه‌ای که دارند همه ساله به این تالاب می‌آیند و تخم‌گذاری می‌کنند اما طی سال‌های اخیر و با احداث دو سد در بالادست این تالاب، یعنی سدهای ملامردا و سیوند این تالاب رو به خشکی رفته است و این پرندگان نمی‌توانند زادآوری کنند.